

Marta Ewiak, Przemysław Wierzbicki, Wierzbicki Adwokaci i Radcowie Prawni Sp. k.

Jak rozpocząć inwestycję budowy elektrowni wodnej

- czyli wszystko, co ważne o pozwoleniach wodnoprawnych

Odnawialne źródła energii stanowią alternatywę dla tradycyjnych nieodnawialnych nośników energii. Pozyskiwanie energii z tych źródeł, w porównaniu do źródeł tradycyjnych (kopalnych), jest bardziej przyjazne środowisku naturalnemu. Ponadto co istotne, zasoby odnawialnych źródeł energii uzupełniają się w naturalnych procesach, co praktycznie pozwala traktować je jako niewyczerpalne. Dlatego też obecnie energia ze źródeł odnawialnych zyskuje coraz większe znaczenie. W tym zakresie, w Polsce i na świecie, w ostatnich latach wzrasta popularność pozyskiwania energii z wody.

Fot. freemages.com

Najpopularniejsze wykorzystanie wody do produkcji energii to elektrownie wodne, które zamieniają energię spadku lub przepływu wody na energię elektryczną za pośrednictwem turbin wodnych. Realizacja inwestycji polegającej na budowie elektrowni wodnej wymaga nie lada wysiłku - konieczne jest bowiem uprzednie przeprowadzenie skomplikowanej procedury administracyjnej.

■ Od czego zacząć?

Warunkiem niezbędnym do wydania pozwolenia wodnoprawnego jest uzyskanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach potocznie określanej jako „decyzja środowiskowa”. Decyzja środowiskowa stanowi bowiem obowiązkowy element procesu uzyskiwania pozwoleń administracyjnych na realizację przedsięwzięć mogących zawsze znacząco lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. Decyzja ta określa uwarunkowania związane z realizacją zamierzonej inwestycji. Celem jej wydania jest ukształtowanie planowanego przedsięwzięcia w taki sposób, aby w możliwie najmniejszym stopniu pogorszyło stan otoczenia. Szczegółowa procedura uzyskiwania decyzji środowiskowej uregulowana została w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

■ Co dalej? Pozwolenia wodnoprawne

Rozpoczęcie inwestycji polegającej na budowie elektrowni wodnej nie jest możliwe bez uzyskania pozwolenia wodnoprawnego. Pozwolenie to stanowi rodzaj zezwolenia udzielanego przez administrację wodną w drodze decyzji administracyjnej. Postępowanie w sprawie udzielenia pozwolenia wodnoprawnego regulowane jest przepisami ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo

wodne (Prawo wodne). W kwestiach nieuregulowanych w Prawie wodnym zastosowanie znajdują przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego.

W Prawie wodnym ustawodawca określił przypadki, w których wymagane jest uzyskanie pozwolenia wodnoprawnego. Zgodnie z art. 122 Prawa wodnego pozwolenie wodnoprawne wymagane jest m. in. na szczególne korzystanie z wód. Poza tym, pozwolenie wodnoprawne wymagane jest również na wykonanie urządzeń wodnych. Nie ulega wątpliwości, iż budowa elektrowni wodnych stanowi przypadek szczególnego korzystania z wód, jak również z przedsięwzięciem tym łączy się także konieczność budowy urzą-

”

W Prawie wodnym określono ogólnie, jaka powinna być treść pozwolenia wodnoprawnego. Zgodnie z uregulowaniami ustawowymi w pozwoleniu wodnoprawnym ustala się cel i zakres korzystania z wód, a także warunki wykonywania uprawnień oraz obowiązki niezbędne ze względu na ochronę środowiska, interesów ludności i gospodarki

dzeń wodnych, jakimi są obiekty energetyki wodnej, dlatego też przed rozpoczęciem inwestycji budowy elektrowni wodnej konieczne jest dysponowanie pozwoleniem wodnoprawnym.

■ Właściwość organu

Pozwolenie wodnoprawne wydawane jest na wniosek podmiotu ubiegającego się o wydanie pozwolenia. Zasada jest, iż organem właściwym do wydania pozwoleń wodnoprawnych jest starosta, wykonujący to zadanie jako zadanie z zakresu administracji rządowej. W Prawie wodnym ustawodawca przewidział również przypadki, w których organem właściwym do wydania pozwoleń wodnoprawnych jest marszałek województwa albo dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej. Każdorazowo właściwy organ wydający pozwolenie wodnoprawne zobowiązany jest do podania do publicznej wiadomości informacji o wszczęciu postępowania.

Oczywiście w sytuacji niezadowolającego rozstrzygnięcia organu pierwszej instancji istnieje możliwość wniesienia odwołania. W Prawie wodnym wskazano organy właściwe do rozpatrzenia odwołania od decyzji organów pierwszej instancji w zakresie pozwoleń wodnoprawnych. Stosownie do unormowań Prawa wodnego do właściwego dyrektora regionalnego zarządu gospodarki wodnej wnosi się odwołanie od decyzji wydanych przez starostę wykonującego zadania z zakresu administracji rządowej. Ponadto Prezes Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej pełni funkcję organu wyższego stopnia w stosunku do marszałków województw i dyrektorów regionalnych zarządów gospodarki wodnej.

■ Wniosek o wydanie pozwolenia wodnoprawnego

Tak jak wspomniano wcześniej, wszczęcie postępowania o wydanie pozwolenia wodnoprawnego następuje na wniosek. Aby wnioskowi można było nadać bieg, konieczne jest dołączenie stosownych dokumentów. W Prawie wodnym szczegółowo określono elementy, jakie powinien zawierać wniosek o wydanie pozwolenia.

Do wniosku o wydanie pozwolenia należy między innymi dołączyć opis

prowadzonej działalności. Opis ten powinien wyjaśniać charakter działalności (produkcyjna, usługowa), rozmiary, użyte środki, stosowane technologie oraz wyjaśnienie, jaki wpływ na środowisko może mieć zamierzona działalność. Unormowania Prawa wodnego wymagają, aby opis prowadzonej działalności sporządzony został w języku nietechnicznym, tj. powszechnie zrozumiałym, ponieważ działalność związana z pozwoleniem wodnoprawnym nie może naruszać interesu osób trzecich. Opis zaś zamierzonej działalności sporządzony w języku nietechnicznym da podstawę do oceny, czy interes może być zagrożony oraz czy podjąć czynności zmierzające do ochrony tych praw (por. wyr. NSA z dnia 9 maja 2007 r., sygn. akt: II OSK 706/06).

Ponadto do wniosku dołączyć należy decyzję o lokalizacji inwestycji celu publicznego lub decyzję o warunkach zabudowy, jeżeli jest ona wymagana - w przypadku wniosku o wydanie pozwolenia wodnoprawnego na wykonanie urządzenia wodnego, a także operat wodnoprawny. O obowiązku dołączenia do wniosku wyżej wymienionych dokumentów kategorięcznie przesądza art. 131 ust. 2 Prawa wodnego, ponieważ ustawodawca stanowi, iż „dołącza się”.

Warto również dodać, iż do wniosku o wydanie pozwolenia należy dołączyć potwierdzenie uiszczenia opłaty skarbowej w wysokości 217 zł.

■ Kilka słów o operacie wodnoprawnym

Podstawowym dokumentem, na podstawie którego właściwy organ wydaje pozwolenie wodnoprawne, jest operat wodnoprawny. Operat jest dokumentem sformalizowanym, co znajduje wyraz w ustawowym określeniu warunków i jego treści. Dokument ten sporządza się w formie opisowej i graficznej. Poszczególne części operatu powinny spełniać wymagania szczegółowo określone w Prawie wodnym.

Wykonanie operatu wymaga specjalistycznej wiedzy, dlatego też często zakłady zlecają wykonanie dokumentacji wyspecjalizowanym firmom.

■ Obowiązek czy uprawnienia?

W Prawie wodnym wskazane zostały przesłanki, które obligują organ do odmowy wydania pozwolenia wodnoprawnego. Organ odmówi wydania pozwolenia w sytuacji, gdy projektowany sposób korzystania z wody naruszał będzie ustalenia określonych w ustawie dokumentów. Odnosząc się do elektrowni wodnych, przesłanką uzasadniającą odmowę organu wydania pozwolenia będzie sytuacja, w której projektowany sposób korzystania z wody dla celów energetyki wodnej nie zapewni wykorzystania potencjału hydroenergetycznego w sposób technicznie i ekonomicznie uzasadniony.

Podkreślić należy, iż organ ma obowiązek wydania pozwolenia wodnoprawnego, o ile zostaną spełnione wymagania przewidziane w Prawie wodnym i nie zachodzą przesłanki negatywne. Odmowa wydania pozwolenia może nastąpić tylko wówczas, gdy ujawnione zostaną okoliczności uzasadniające wydanie decyzji odmownej (zob. wyr. NSA z dnia 29 czerwca 2012 r., II OSK 608/11).

■ Treść pozwolenia

W Prawie wodnym określono ogólnie, jaka powinna być treść pozwolenia wodnoprawnego. Zgodnie z uregulowaniami ustawowymi w pozwoleniu wodnoprawnym ustala się cel i zakres korzystania z wód, a także warunki wykonywania uprawnień oraz obowiązki niezbędne ze względu na ochronę środowiska, interesów ludności i gospodarki. Ponadto pozwolenie wodnoprawne wymaga określenia również innych elementów, które wyszczególnione zostały w Prawie wodnym. W pozwoleniu organ ustalić może również dodatkowy obowiązek.

■ Czas

Pozwolenie wodnoprawne wydaje się na czas określony, który nie może być dłuższy niż 20 lat. Obowiązek ustalania czasu obowiązywania nie dotyczy pozwoleń wodnoprawnych na wykonanie urządzeń wodnych. Pozwolenie wodnoprawne wygasa po upływie okresu, na jaki zostało wydane.

Wygaśnięcie pozwolenia wodnoprawnego następuje także w przypadku, gdy zakład zrzekł się uprawnień ustalonych w pozwoleniu oraz w sytuacji, gdy zakład nie rozpoczął wykonywania urządzeń wodnych w terminie trzech lat od dnia, w którym pozwolenie wodnoprawne na wykonanie tych urządzeń stało się ostateczne. To ostateczne uregulowanie ma za zadanie uniemożliwić blokowanie miejsc atrakcyjnych hydrologicznie.

Pozwolenie wodnoprawne można również cofnąć lub ograniczyć. Cofnięcie lub ograniczenie pozwolenia bez odszkodowania będzie miało miejsce zazwyczaj w sytuacji, gdy zakład nie realizuje obowiązków. Cofnięcie pozwolenia za odszkodowaniem może nastąpić, jeżeli będzie to uzasadnione interesem społecznym albo ważnymi względami gospodarczymi.

Stwierdzenie wygaśnięcia, cofnięcia lub ograniczenia pozwolenia wodnoprawnego następuje z urzędu lub na wniosek w drodze decyzji. W tym przypadku organem właściwym do wydania decyzji będzie ten sam organ, który wydał pozwolenie.

■ Wnioski

Budowa elektrowni wodnej wymaga zrealizowania wielu formalności, w tym konieczne jest uzyskanie pozwolenia wodnoprawnego zezwalającego na korzystanie z określonych zasobów wodnych i precyzyjnie określającego zasady tego korzystania. Znajomość przepisów prawa regulujących postępowanie dotyczące wydania pozwolenia wodnoprawnego niewątpliwie ułatwi działanie podmiotowi ubiegającemu się o wydanie pozwolenia. □